

ОСИГУРИТЕЛНО ПРАВО

Програма (конспект) за подготовка и изпит на студенти-юристи

Ч А С Т I
ОБЩО УЧЕНИЕ

I. ПОНЯТИЕ (ПРЕДМЕТ) И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПРАВО

1. **Осигурителни отношения** – понятие и обща характеристика. Съотношение на осигурителното право с други правни отрасли

2. Основни **понятия** на осигурителното право: (осигурител, осигурен, осигурителен орган, изпълнител на медицинска помощ, осигурен риск, осигурителен случай, осигурителни вноски)

3. **Структура (система)** на осигурителното право

3.1. **Социално осигуряване** (държавно обществено осигуряване, допълнително задължително пенсионно осигуряване, допълнително доброволно осигуряване);

3.2. **Здравно осигуряване** (задължително, доброволно)

II. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ФУНКЦИИ НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПРАВО

1. **Основни принципи** – понятие, правно значение и видове :

2. **Функции** на осигурителното право – понятие и видове.

III. ОСИГУРИТЕЛНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

1. Осигурителни правоотношения **по държавното обществено осигуряване**

1.1. **Субекти (страни)** – осигурители, осигурени, самоосигуряващи се лица, осигурителен орган

1.2. **Съдържание:** осигурителни вноски / осигурителен доход, осигурителни престации, прехвърляне на риска

1.3. **Възникване и прекратяване на правоотношенията**

2. Осигурителни правоотношения при **допълнителното социално осигуряване**:- предназначение и същност; субекти; видове (допълнително задължително, допълнително доброволно осигуряване – обхват и същност);

3. **Здравноосигурителни правоотношения** - предназначение и същност; субекти; видове (задължително и доброволно); възникване и прекратяване.

Ч А С Т II
СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Д Я Л I
ДЪРЖАВНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

IV. ФИНАНСОВО УСТРОЙСТВО И УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Финансово устройство** (фондова организация);

2. **Управление** на ДОО (НОИ – надзорен съвет, управител, подуправител; РУСО – местонахождение и структура)

V. ВИДОВЕ ОСИГУРЕНИ СОЦИАЛНИ РИСКОВЕ (ФАКТИЧЕСКИ СЪСТАВИ)

1. **Професионални рискове** (трудова злополука, професионална болест, безработица);

2. **Общи социални рискове** (общо заболяване и приравнените му случаи – карантина, отстраняване от работа, санаторно-курортно лечение, гледане на болен член от семейството, трудоустрояване; майчинство; инвалидност(?), старост, смърт);

VI. КРАТКОСРОЧНО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. Обезщетения при **временната неработоспособност** – основания (предпоставки), размери и срокове за изплащане;
2. Обезщетения при **временно намалена работоспособност** (основания и размери);
3. Обезщетения при **майчинство** (основания, размери, срокове за изплащане);
4. Обезщетения при **безработица** (предпоставки, размери, срокове за изплащане);
5. Ред за предоставяне на осигурителните обезпечения. **Спорове** и ред за решаването им.

VII. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Кръг** на пенсионно осигурените лица
2. Основни **обща правила** за пенсиите - зависимост на правото на пенсия от: осигурителния стаж и възрастта; категорията труд, наличието на инвалидност, пола; зависимост на размера на пенсията от осигурителния доход; непогасяемост на пенсията по давност; принципът – право на една пенсия (изключенията); привилегии и несеквестрируемост;
3. **Пенсия за осигурителен стаж и възраст**
 - 3.1. **Предпоставки** за придобиване на правото;
 - 3.2. Критерии за определяне на **размера** на пенсията;
 4. **Пенсии за осигурителен стаж** (предпоставки и размери);
 5. **Пенсии за инвалидност**
 - 5.1. **Инвалидността** като предпоставка за придобиване право на пенсия
 - 5.2. **Допълнителни изисквания** за някои пенсии за инвалидност;
 - 5.3. Критерии за определяне на **размера** на пенсията за инвалидност;
 6. **Наследствени пенсии**
 - 6.1. **Предпоставки** за придобиване на право на наследствена пенсия
 - 6.2. **Съотношение с наследяването**;
 - 6.3. Критерии за определяне размера на наследствената пенсия;
 - 6.4. **Особени условия** за правото на някои наследници децата, преживелия съпруг, родителите);
 7. **Пенсии, несвързани с трудова дейност** (военноинвалидни, гражданскоинвалидни, пенсии за особени заслуги, персонални пенсии);
 8. **Пенсионно производство. Спорове** и ред за решаването им.

ДЯЛ II ДОПЪЛНИТЕЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

VIII. ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Понятие, предназначение, обхват и ред** за осъществяване. **Същност**;
2. **Принципи** (задължителност, самостоятелност на дружествата и фондовете; прозрачност, разделност и изключителност на дейността; държавно регулиране; отчетност и информация; лоялна конкуренция, капиталовопокривен принцип; персоналност на осигуряването);
3. **Пенсионноосигурителни дружества и пенсионни фондове**. Видове пенсионни фондове;
4. **Пенсионно осигурени лица** (в универсални, съответно – в професионални фондове);
5. Пенсионноосигурителни **вноски** (задължени субекти и размери)
6. **Предпоставки** за придобиване право на пенсия (за ранно пенсиониране и/или допълнителна пенсия от универсален фонд). Критерии за определяне **размера** на пенсията;

7. **Други права** на осигурените и на техните наследници (еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по партията);

IX. ДОБРОВОЛНО СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

1. *Обхват, форми и ред за осъществяване. Същност*
2. Допълнително **доброволно пенсионно** осигуряване.

2.1. **Обхват** (субекти, рискове);

2.2. **Предпоставки** за придобиване право на пенсия;

2.3. **Права на осигурените лица**;

2.4. **Права на наследниците**.

3. Допълнително доброволно **краткосрочно** осигуряване

1. **Обхват** (субекти, рискове - безработица, професионална квалификация)

2. **Права на осигурените лица**

Ч А С Т III ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

Д Я Л I ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

X. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. **Понятие и същност**. Съотношение с другите елементи на осигурителната система (с осигуряването за неработоспособност, майчинство, смърт, безработица);

2. **Финансово устройство и управление**

3. **Осигурени рискове**

XI. ДОГОВОРИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

1. **Национален рамков договор**

2. **Договор между НЗОК и изпълнител на медицинска помощ**

XII. ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ПРЕСТАЦИИ

1. **Понятие и същност**

2. **Видове медицинска помощ** (диагностична, лечебна, рехабилитационна, профилактична; веществени престации);

Д Я Л II ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ

XII. ПОНЯТИЕ И ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. **Предназначение и основания**;

2. **Обхват**;

3. **Ред за осъществяване**.

* * *

ИЗТОЧНИЦИ (НОРМАТИВНИ АКТОВЕ)

Кодекс за социално осигуряване (ДВ, бр.110 от 1999 г. – изм. и доп.);

Закон за здравното осигуряване (ДВ, бр.70 от 1998 г. – изм. и доп.);

Закон за здравето (ДВ, бр.70 от 2004 г. – изм. и доп.);

Закон за лечебните заведения (ДВ, бр.62 от 1999 г. – изм. и доп.)

Наредба за пенсиите и осигурителния стаж (ДВ, бр.21 от 2000 г.)

БИБЛИОГРАФИЯ

Мръчков, В. Осигурително право, V изд. Сиби, С., 2010.

Средкова, Кр. Осигурително право, IV изд., Сиби, С., 2012.